

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

58-1



BRNO 2017

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 58
Volume 58

Číslo 1
Issue 1

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttikay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Hedvika Břínková, Zdenka Kosarová, Šárka Krupičková, Olga Lečbychová,
Zuzana Loskotová, Ladislav Nejman, Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík,
Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Executive Editors, Typography

Azu design, s. r. o.

Software
Software

Adobe InDesign CC

Fotografie na obálce
Cover Photography

Nákončí saxu z hrobu v Blučině-Cezavách (obr. 2, str. 105).
Sax-sword strap-end from the tomb of Blučina-Cezavy (Fig. 2, Pg. 105).

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Čechyňská 363/19
602 00 Brno
IČ: 68081758
E-mail: pv@arub.cz
Internet: <http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html>

Tisk
Print

Azu design, s. r. o.
Bayerova 805/40
602 00 Brno

ISSN 1211-7250
MK ČR E 18648
Vychází dvakrát ročně
Vydáno v Brně roku 2017
Náklad 400 ks

Časopis je uveden na Seznamu neimpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.
Copyright ©2017 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., and the authors.

horizonty nebo otopná zařízení ovšem identifikovány nebyly, patrně došlo k jejich rozrušení bioturbací po opuštění lokality a při tvorbě nového půdního typu. Opakovaně bylo na odkrytých výstupech pozorováno lokální červené probarvení výstupů granodioritu, způsobené nejpravděpodobněji propálením, interpretace je ovšem v tomto případě nejednoznačná. Je jisté, že nejde o doklad katastrofického zániku, neboť nejsou dochovány interiéry domů – chybí celé nádoby, drobné vybavení i stopy spálených konstrukcí *in situ*. I prospekce s pomocí detektorů kovů ukazuje spíše na plánovaně opuštění místa, při němž byly podstatné součásti vybavení usedlosti odneseny. Některé zahloubené objekty lze interpretovat jako klasické sídlištní jámy, strukturovaný světlý zásyp odpovídající soudobým sídlištním objektům však obsahoval pouze jediný objekt. Je zřejmé, že limitujícím faktorem je především podloží tvořené granodioritem – skálu bylo možné upravovat a zasekávat do ní menší výkopy pro nosné konstrukce, zahloubení síla o obvyklých rozměrech ovšem s dobově dostupnou technologií možné nebylo.

Nálezový soubor je překvapivě početný a silně specifický – jde především o značně fragmentarizovanou keramiku a mazanici z kulturních vrstev. Velká většina je datovatelná do pozdní doby bronzové, což plně odpovídá představě o stáří a rozsahu jednotlivých komponent pravěkého osídlení Leskounu. Jedinou spolehlivě identifikovatelnou příměsí jsou jednotlivé keramické zlomky ze starší doby bronzové, k nimž velmi pravděpodobně patří i poměrně početná štípaná industrie z místního rohovce typu Krumlovský les. Valouny suroviny všech velikostí až po zcela miniaturní šterk naznačují dle názoru A. Přichystala (osobní sdělení) možný výskyt rohovců i přímo na vrcholu Leskounu. Zatímco charakter aktivit starší doby bronzové je nejasný (plocha se nachází mimo možný ohrazený prostor), v pozdní době bronzové se jedná o plochu uvnitř hradeb, upravenou, zastavěnou a intenzitě využívanou, situovanou poměrně blízko u opevnění. Pokud byla celá plocha vymezená v pozdní době bronzové hradbou využívána s podobnou intenzitou (což naznačují zbytky teras zachycené na jiném místě v roce 2010), muselo zde být patrně trvale usídleno značné množství osob.

David Parma

Literatura

Parma, D. 2011: Olbramovice (okr. Znojmo). *Přehled výzkumů* 52(1), 193–194.

Resumé

Olbramovice (Bez. Znojmo), „Leskoun“. Frühbronzezeit, Jungbronzezeit. Befestigte Höhensiedlung. Rettungsgrabung.

OLOMOUC (K. Ú. SLAVONÍN, OKR. OLOMOUC)

„Čtvrtky“. KLPP. Sídliště. Záchraný výzkum.

Lokalizace: S-JSTK (X:Y) – 550573.94 : 1123583.31; 550494.68 : 1123582.12; 550452.97 : 1123785.32; 550535.8 : 1123790.08; 550988 : 1123810.36; 550711.1 : 1123799.62; 550722.91 : 1123974.56; 550998.73 : 1123989.59.

Při stavbě haly G3 v průmyslové zóně Slavonín bylo pracovníky Archeologického centra Olomouc prozkoumáno šest rozptýlených sídlištních objektů na ploše 5,1 ha. Lokalita je situována na mírném svahu obrácenému k jihu s nadmořskou výškou 253–255 m. Ze dvou zásobních jam pochází zlomky keramiky datované rámcově do období kultury lužických popelnicových polí. Rozptýlené osídlení koresponduje se zjištěními učiněnými při stavbě rychlostní komunikace R35 v roce 2000.

Arbesova ulice. Lužická kultura. Sídliště, ojedinělý žárový hrob. Záchraný výzkum.

Lokalizace: S-JSTK (X:Y) – 1123641.71 : 548417.99; 1123658.99 : 548375.35; 1123739.43 : 548411.43; 1123734.07 : 548419.77; 1123709.04 : 548440.63; 1123763.27 : 548406.07; 1123891.39 : 548443.01; 1123917.61 : 548381.04; 1123778.76 : 548323.83; 1123743.6 : 548403.68.

V srpnu až září 2016 provedli pracovníci Archeologického centra Olomouc a studenti Univerzity Palackého Olomouc záchraný archeologický výzkum při stavbě budoucí komunikace k rodinným domkům a na stavbách čtyř nových rodinných domků okolo této komunikace (RD Čapek, RD Pisca, RD Zbořil, RD Bajer). Lokalita leží na mírném svahu obráceném k východu s nadmořskou výškou 213–215 m. Výzkumy navázaly na předchozí aktivity v letech 2004, 2008 a 2013 (Kalábek 2004, Kalábek 2014, Vránová 2009). Na zkoumaných plochách (0,5 ha) bylo prozkoumáno 108 sídlištních objektů datovaných do eneolitu (jordanovská kultura), mladší doby bronzové (KLPP), doby halštatské a novověku.

Na ploše lokality byl prozkoumán ojedinělý žárový hrob (H3) lužické kultury. Do mělké jamky s obdélným půdorysem, mísovitým řezem (0,6 × 0,6 × 0,08 m) a orientací ve směru sever – jih byly nasypany přepálené zlomky lidských kostí, mezi nimi byla identifikována výbava: bronzová jehlice s roztepanou a stočenou hlavicí, bronzový plíšek a drobný kamenný brousek.

Marek Kalábek

Literatura

Kalábek, M. 2004: Olomouci (k. ú. Slavonín, okr. Olomouc). *Přehled výzkumů* 45, 145.

Kalábek, M. 2014: Olomouci (k. ú. Slavonín, okr. Olomouc). *Přehled výzkumů* 55(1), 184.

Vránová, V. 2009: Olomouci (k. ú. Slavonín, okr. Olomouc). *Přehled výzkumů* 50, 271–272.

Resumé

Olomouc (Kat. Slavonín, Bez. Olomouc), „Čtvrtky“. Lausitzer Urnenfelderkultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

Olomouc (Kat. Slavonín, Bez. Olomouc), Arbeitsstraße. Lausitzer Kultur. Siedlung, Grab. Rettungsgrabung.

OSEK NAD BEČVOU (OKR. PŘEROV)

„Nadmlýnice“. KLPP. Sídliště. Záchranný výzkum.

V roce 2016 proběhla další etapa archeologického výzkumu na lokalitě Osek nad Bečvou 2 v trati „Nadmlýnice“. Archeologický výzkum byl pokračováním prací, které na lokalitě probíhaly střídavě v období od října 2012 do listopadu 2014. Podnětem pro záchranné archeologické výzkumy byla stavba dálnice D1 – 0137 v úseku Přerov – Lipník nad Bečvou.

Lokalita Osek nad Bečvou 2 se nachází v mírně zvlněné krajině, omezené úpatím Oderských vrchů na severu a inundační řeky Bečvy na jihu. Zkoumaný úsek leží na severním svahu protáhlého kopce orientovaného východ – západ, od severu i východu ohraničeného údolím potoka Lubeň, od jihu údolím řeky Bečvy a novodobě násypem kolejové trati. Lokalita je identifikována na mapě ZM ČR 1 : 10 000, list 25-13-03, těmito koordináty: 342 mm od západní sekční čáry (ZSČ) a 158 mm od jižní sekční čáry (JSČ), 341 mm od ZSČ a 165 mm od JSČ, 376 mm od ZSČ a 199 mm od JSČ, 380 mm od ZSČ a 194 mm od JSČ. GPS souřadnice (WGS-84): 49°31'2.282"N, 17°30'45.308"E; 49°31'3.482"N, 17°30'45.221"E; 49°31'15.427"N, 17°31'0.359"E; 49°31'14.859"N, 17°31'1.176"E. Nadmořská výška lokality je 234–258 m.

Podnětem pro archeologický výzkum v roce 2016 bylo přímé ohrožení archeologických situací v ještě neprozkoumaném dočasném záboru stavby na jižní straně tělesa dálnice, dle stavební dokumentace v kilometrech 93,650 – 94,100. Po domluvě s dodavatelem stavební části, firmou SKANSKA, byla těžkou

technikou odstraněna orniční vrstva v pruhu o délce 450 m a šířce 12 až 8 m.

Na odkrytém prostoru byly objeveny jednak archeologické objekty zapuštěné do podloží, jednak na archeologické artefakty bohatá kulturní vrstva. Během výkopových prací bylo prozkoumáno 130 archeologických objektů a 75 čtverců o standardizovaných rozměrech 4 × 4 m (někdy šířka zkoumaného pruhu neumožnila dodržení přesných rozměrů čtverců). Mocnost kulturní vrstvy kolísala v závislosti na tvaru geologického podloží v rozmezí od 0,20 m do 0,50 m.

Jak z objektů, tak především z kulturní vrstvy pochází bohatý soubor archeologických nálezů. Jedná se hlavně o keramické a mazanice zlomky, ale zastoupeny jsou i broušené nástroje a zvířecí kosti. V kulturní vrstvě byly rovněž objeveny drobné zlomky bronzových nástrojů (šídlo, srp) a šperků (drátky, plíšky apod.).

Mezi objekty typově převažují sloupové jamky, klasické zásobnice, menší objekty různého druhu a hluboké žlábků. Sloupové jamky na několika místech tvořily pravidelné struktury, ovšem jejich úplné vyhodnocení bude možné teprve po spojení celkových plánů všech prozkoumaných úseků lokality. Jamky zapuštěné do kulturní vrstvy bylo možné identifikovat jen v případech, kdy jejich zásyp obsahoval koncentrace mazanice nebo skrumáže větších fragmentů mazanice. Ostatní objekty, jejichž zásyp byl stejné barvy, jako byla barva kulturní vrstvy, nemohly být běžnými metodami detekovány, proto je pravděpodobné, že mohly uniknout naší pozornosti.

Mezi zajímavé objekty patří určitě zbytky dvou kamenných ohnišť/píček objevených v prostoru „zátočky“, kruhové plochy na jižní straně tělesa dálnice. Prostor vyznačený pro vodní rezervoár (objekt SO 316 dle stavební dokumentace) byl vytyčen v místě široké přírodní plošiny na svahu kopce, v místě se silnou kulturní vrstvou s četnými archeologickými nálezy. První ohniště mělo pravidelný oválný, až téměř kruhový tvar o průměru cca 1,20 m. Jednalo se o typ píčky či ohniště známý už od neolitu. Dno objektů bylo vyloženo vrstvou oblázků a následně vymazáno vrstvou mazanice. Případné stěny, či jiné prostorové elementy konstrukce pece, se nedochovaly. Druhá, hůře dochovaná píčka, byla od první vzdálená cca 40 m severním směrem. Z objektu se dochovala jen část o nepravidelném tvaru s rozměry cca 1,20 m × 0,60 m. Kamenná vrstva byla porušena pravděpodobně hlubokou orbou a mazanice výmaz se dochoval jen v minimálním množství. V nejbližším okolí objektu byl přesto zaznamenán větší výskyt mazanice zlomků, často plochých tvarů, pravděpodobně zbytků omítky stěn domu. V prostoru „zátočky“ už během dřívějších výkopových prací byly na povrchu kulturní vrstvy odkryty koncentrace mazanice, zřejmě stopy nadzemních konstrukcí.